

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน *
Eco Friendly Method of Solid Waste Management :
A Case Study of The MueangKhitkhin Subdistrict Administrative Organization.

หิรัญย์ จิตรรักษ์ **

Hirun Jittrak

6514830008@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขินดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดยใช้งบประมาณที่จัดสรรขึ้นมาโดยเฉพาะ และไม่มี การเก็บค่าบริการจากประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอย มีโครงการรณรงค์การคัดแยกขยะ จัดอบรมให้ความรู้กับผู้นำในหมู่บ้าน จัดทำแผ่นพับ แผ่นป้ายให้ความรู้กับประชาชน 2) ปัญหาและอุปสรรค ที่พบได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรไม่เพียงพอ การจัดการขยะที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ และไม่มีนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการจัดการขยะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียม เพิ่มกำลังคนปรับเปลี่ยนวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยใหม่ทั้งระบบ ปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะ และออกนโยบายในการจัดการขยะให้เป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ขยะมูลฝอย ; การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ; องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน

Keywords: Solid Waste ; Solid Waste Management ; The MueangKhitkhin Subdistrict Administrative Organization

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน

** นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีพัฒนาการในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการขยายตัวของสังคมเมืองในหลายพื้นที่ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตและพฤติกรรมกาบริโภคที่เปลี่ยนไป ก่อให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอยจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี การบริหารจัดการที่ผ่านมาของหน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้คำนึงถึงการเตรียมพร้อมในการบริหาร จัดการในระยะยาว สาเหตุเนื่องมาจากมีข้อจำกัดทางด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากร งบประมาณ ฯลฯ การดำเนินการที่ผ่านมามีลักษณะต่างคนต่างทำ การจัดสรรงบประมาณ จากส่วนกลางมีข้อจำกัดและไม่ต่อเนื่อง ปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทยนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะ การบริการจัดเก็บขยะที่ไม่สามารถ เข้าถึงในบางพื้นที่ การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาล นำมาซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ปัญหาน้ำชะขยะมูลฝอยปนเปื้อนลงสู่ดินทำให้ดินเสื่อมคุณภาพไม่สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ เมื่อฝนตกจะเกิดการปนเปื้อนลงแหล่งน้ำธรรมชาติทั้งผิวดินและชั้นใต้ดิน หรือมลพิษทางกลิ่น ก่อให้เกิดความรำคาญ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงและพาหะก่อโรค เนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ ปนเปื้อนมากับขยะมูลฝอยมีโอกาสที่จะขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนมากขึ้น เพราะในขยะมูลฝอยมีทั้ง ความชื้นและสารอินทรีย์ที่จุลินทรีย์ใช้เป็นอาหาร ส่งผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัย อยู่บริเวณใกล้เคียง มีผลกระทบต่อทัศนียภาพที่ไม่น่าดูในชุมชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 ระบุว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจการมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และมาตรา 258 ข. ด้านอื่นๆ (3) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 34/1 การเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตรา 18 การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมี บทบัญญัติในมาตรา 17 (11) และมาตรา 17 (12) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวมและการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ และบทบัญญัติในมาตรา 16, 17 และ 18 กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการจัดระบบ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

ปัญหาการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกำลังประสบอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเก็บขนไม่หมด มูลฝอยตกค้าง วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกต้อง หรือไม่มีที่ดินสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่สะสมมานานและมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะมูลฝอยซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นทำให้ประชาชนมีการจับจ่ายใช้สอยสินค้ามาใช้

มากขึ้นและเพิ่มปริมาณการผลิตมูลฝอย ข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรของท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการลงทุนและปรับปรุงระบบ ระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกือบทุกแห่งประสบปัญหาที่มีปริมาณขยะมูลฝอย เพิ่มขึ้นจำนวนมากทำให้มีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและกำจัดสูงขึ้น พื้นที่สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยหายากขึ้น เนื่องจากประชาชนต่อต้านการมีสถานที่กำจัดในชุมชนใกล้บ้าน และพื้นที่ฝังกลบที่ถูกหลักสุขาภิบาลที่มีอยู่ในปัจจุบันมีพื้นที่จำกัดจึงต้องมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ขยะมูลฝอยหรือของเสียที่เกิดขึ้นถูกกำจัดหรือทำลายได้หมดอย่างถูกวิธี เพื่อไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบในด้านอื่น ๆ ตามมา การจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบจะต้องเริ่มตั้งแต่แหล่งกำเนิด ไปจนถึงการนำไปกำจัดทำลาย

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขินในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีพื้นที่ตั้งในจังหวัดสระบุรีก็ประสบปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเช่นกัน โดยในแต่ละวันจะมีขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมากที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขินจะต้องดำเนินการจัดเก็บ และปัญหาการเก็บขนไม่หมด มีขยะ มูลฝอยตกค้าง การจัดการที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ขณะที่ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวของชุมชนเมือง จากความเป็นมาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน จังหวัดสระบุรี มีการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอย่างไร และศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมถึงแนวทางในการแก้ไข เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. การวิจัยสนาม (Field Research) ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Format interview)

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2566, หน้า 46) จึงต้องใช้วิธีเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 10 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน จำนวน 1 คน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (สุภางค์ จันทวานิช 2551, อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2566, หน้า 51) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวการสอบถามจะมีทั้งคำถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามในลักษณะถามกว้างๆ เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้อย่างเสรี และแบบสอบถามปลายปิด เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายแน่นอน ผู้ตอบเลือกคำตอบที่กำหนดให้ไว้เท่านั้น การสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลก่อนจะเก็บรวบรวมข้อมูลได้ มีการกำหนดวันเวลาโดยแจ้งล่วงหน้าให้ผู้สัมภาษณ์ได้ทราบก่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายกัน และแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัย โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ขยะมูลฝอยที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขินดำเนินการจัดเก็บได้ส่วนใหญ่มีที่มาจากบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ร้านค้า ลักษณะของขยะที่พบ ได้แก่ เศษพลาสติก เศษอาหาร ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระป๋องโลหะ ซึ่งจะมีประชาชนบางส่วนคัดแยกไว้สำหรับนำไปขายให้กับร้านรับซื้อของเก่า
2. ปริมาณขยะมูลฝอยที่สามารถจัดเก็บโดยเฉลี่ยต่อวันเท่ากับ 2 ตัน โดยการจัดเก็บขยะมูลฝอยทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขินได้ดำเนินการจัดเก็บเองโดยใช้งบประมาณที่จัดสรร ขึ้นมาโดยเฉพาะ และไม่มีเก็บค่าบริการจากประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอย วิธีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยคือ ใช้รถยนต์บรรทุกขยะ จำนวน 2 คันแต่ละคันมีคนงานประจำรถ 4 คน จัดเก็บขยะมูลฝอยในช่วงวันจันทร์ถึงวันเสาร์ เวลา 8.30 น. ถึง 16.30 น. โดยจัดเก็บวันละ 3 รอบ สำหรับภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่จัดไว้ให้ประชาชนเอามาขยะมาทิ้งมีแบบเดียว คือ ถังพลาสติกขนาด 200 ลิตร ไม่มีฝาปิด เจาะรูด้านล่างเพื่อระบายน้ำ เมื่อดำเนินการจัดเก็บแล้วจะรวบรวมขยะมูลฝอยไปเทกองรวมกันที่บ่อขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน เพื่อรอการจำหน่ายให้กับหน่วยงานเอกชนที่เข้ามารับซื้อไปใช้ผลิตเป็นพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพ โดยจะมีการจำหน่ายปีละ 1 ถึง 2 ครั้งแล้วแต่ปริมาณขยะในแต่ละปี

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตขินมีโครงการรณรงค์การคัดแยกขยะ จัดอบรมให้ความรู้กับผู้นำหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์โครงการ จัดทำแผ่นพับ แผ่นป้ายให้ความรู้กับ แต่ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

วัตถุประสงค์ที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตขินสามารถสรุปได้ดังนี้

1. งบประมาณไม่เพียงพอ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตขินใช้งบประมาณที่จัดสรร ขึ้นมาโดยเฉพาะ และไม่มีการเก็บค่าบริการจากประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอย จึงขาดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ การซ่อมบำรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน
2. บุคลากรไม่เพียงพอ เมื่อมีพนักงานลาหยุดทำให้พนักงานที่เหลือต้องรับภาระงานแทนทำให้ต้องทำงานหนักขึ้น ส่งผลให้การจัดเก็บและขนขยะมูลฝอยไปจัดการเกิดความล่าช้า ไม่สามารถจัดเก็บได้หมด เกิดขยะมูลฝอยตกค้างเป็นจำนวนมาก ประสิทธิภาพการทำงานลดลง
3. การจัดการขยะที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในขั้นตอนแรกก็คือการจัดเก็บขยะมูลฝอย ยังไม่มีการคัดแยกขยะมาตั้งแต่ต้นทาง และเมื่อจัดเก็บมาแล้วก็นำมาเทกองรวมกันเพื่อรอการกำจัดในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งในการนำขยะมาเทกองรวมกันไว้ นั้น เป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดปัญหาและมลพิษต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ กลิ่นเหม็น การปนเปื้อนของน้ำจากการกองขยะรวมกันไว้ นำมาซึ่งการปนเปื้อนในดิน และซึ่งลงปนเปื้อนกับแหล่งน้ำใต้ดิน
4. ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรในเรื่องการคัดแยกขยะ มีการนำขยะที่ไม่สามารถนำไปกำจัดได้มาทิ้งเช่น เศษคอนกรีต เศษอิฐ เศษวัสดุก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์ชำรุด ฯลฯ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ยังน้อย ประชาชนขาดความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะมูลฝอย
5. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตขินยังไม่มีนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการจัดการขยะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ขาดการส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการในการจัดการขยะ การผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตขิน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบริการในการเก็บ ขนส่ง และกำจัดให้สอดคล้องกับค่าดำเนินการเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตขิน หรือขอจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ ที่สามารถสนับสนุนได้ เพื่อนำงบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ให้บริการหรือตอบสนองต่อประชาชนในพื้นที่ได้
2. เพิ่มกำลังคนเพื่อลดภาระงานสำหรับพนักงานเก็บขยะ ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่ พนักงาน
3. ปรับเปลี่ยนวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยใหม่ทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ต้นทาง คือทำให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะเป็นประเภทต่างๆ และเมื่อมีการจัดเก็บขยะแล้วก็ต้องนำขยะที่ได้ไปจัดการตามขยะประเภทต่างๆ เช่น ขยะรีไซเคิลสามารถนำไปขายได้ ขยะเปียกก็นำไปทำเป็นปุ๋ยหรือใช้วิธีการฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

4. ปลุกฝังทัศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะโดยให้ความรู้ การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ ปัญหาขยะ รณรงค์ขอความร่วมมือจากประชาชนให้มีการคัดแยกขยะและนำขยะมาทิ้งบริเวณที่ทาง องค์การบริหารส่วน ตำบลเมืองซีตชินจัดเตรียมไว้ เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการตัดสินใจมากขึ้น

5. ออกนโยบายในการจัดการขยะให้เป็นรูปธรรมตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทางคือการกำจัดขยะให้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองซีตชิน มี ประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองซีตชิน

1. ขยะมูลฝอยที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองซีตชินดำเนินการจัดเก็บส่วนใหญ่มาจาก แหล่งที่ พักอาศัย ร้านค้า และสถานที่อื่น ๆ ลักษณะของขยะที่พบ ได้แก่ เศษอาหาร เศษกระดาษ เศษพลาสติก สอดคล้องกับการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย (ม.ป.ป.) ได้อธิบายว่า ลักษณะขยะมูลฝอยที่พบจาก แหล่งกำเนิดประเภทที่พักอาศัย ได้แก่ เศษอาหาร กระดาษ พลาสติก เศษผ้า หนังสือ กระเบื้อง เศษไม้ กิ่งไม้ ของเสียอันตรายจากบ้านเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า และเฟอร์นิเจอร์ สำหรับขยะที่สามารถ ขายได้ เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระป๋องอลูมิเนียม กระดาษ ชาวบ้านจะคัดแยกไว้สำหรับนำไปขายที่ร้าน รับซื้อของเก่า สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุม มลพิษ (2565) กล่าวถึงการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่จัดและแยกประเภทของขยะมูล ฝอย ชุมชนตามลักษณะองค์ประกอบทางกายภาพ เช่น ขยะอาหาร ขยะจากสวน เศษกระดาษ ขยะพลาสติก แก้ว เศษโลหะและอลูมิเนียม โดยใช้แรงงานคนเพื่อนำกลับคืนวัสดุที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (Recycle และ Upcycle) ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์แบบอื่น ๆ (Utilization ตามหลักการ 3R โดยที่ประโยชน์โดยตรงของการคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิด มีดังนี้ 1) ช่วย ให้ ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่จำเป็นต้องถูกกำจัดในขั้นตอนต่อไปลดลง 2) ช่วยให้กระบวนการนำวัสดุที่คัดแยก แล้วกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่สามารถทำได้ง่ายขึ้น มีประสิทธิภาพ และลดการปนเปื้อน 3) ช่วยให้การ ออกแบบและเดินระบบของเทคโนโลยีที่ใช้จัดการขยะมูลฝอยในขั้นตอนต่อไป (Downstream) ทำได้สะดวก และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4) ช่วยลดปริมาณการปนเปื้อนของมลพิษในสิ่งแวดล้อม ช่วยลดปริมาณก๊าซเรือน กระจก จากกิจกรรมการรวบรวมขนถ่าย และการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนในขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้ ยังช่วย หลีกเลี่ยง การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิตวัสดุขึ้นมาใหม่ได้ด้วย 5) อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์พลังงานอย่างยั่งยืน จากการ หลีกเลี่ยงการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือวัสดุใหม่ 6) สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนและชุมชน เช่น การขายขยะรีไซเคิล ผลิตภัณฑ์ที่เป็นทำจาก ขยะ รีไซเคิล รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

2. ปริมาณขยะมูลฝอยที่สามารถจัดเก็บโดยเฉลี่ยต่อวันเท่ากับ 2 ตัน โดยการจัดเก็บขยะมูลฝอยทาง องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองซีตชินได้ดำเนินการจัดเก็บเองโดยใช้งบประมาณที่จัดสรร ขึ้นมาโดยเฉพาะ และไม่มีการเก็บค่าบริการจากประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอย วิธีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยคือ ใช้ รถยนต์บรรทุกขยะ จำนวน 2 คันแต่ละคันมีคนงานประจำรถ 4 คน จัดเก็บขยะมูลฝอยในช่วงวันจันทร์ถึงวัน

เสาร์ เวลา 8.30 น. ถึง 16.30 น. โดยจัดเก็บวันละ 3 รอบ สำหรับภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่จัดไว้ให้ประชาชนเอามาขยะมาทิ้งมีแบบเดียว คือ ถังพลาสติกขนาด 200 ลิตร ไม่มีฝาปิด เจาะรูด้านล่างเพื่อระบายน้ำ เมื่อดำเนินการจัดเก็บแล้วจะรวบรวมขยะมูลฝอยไปเทกองรวมกันที่บ่อขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตชิน เพื่อรอการจำหน่ายให้กับหน่วยงานเอกชนที่เข้ามารับซื้อไปใช้ผลิตเป็นพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพ โดยจะมีการจำหน่ายปีละ 1 ถึง 2 ครั้งแล้วแต่ปริมาณขยะในแต่ละปี โดยวิธีการบริหารจัดการสอดคล้องกับแนวคิดของ วิภา พิงวิวัฒน์นิกุล (2566) ที่อธิบายว่าอธิบายว่า การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ต้องมีการลดขั้นตอน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน และการตอบสนอง หมายถึง ในการปฏิบัติราชการด้านความสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจรวมถึงตอบสนองความคาดหวังความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณษา พาหาลิงห์ และสัมพันธ์ พลภักดิ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ไม่สามารถจัดเก็บขยะมูลฝอยได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่ได้ในแต่ละวัน เนื่องจากในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น มีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน ทำให้มีปริมาณขยะเกิดขึ้นโดยประมาณ 4 ตันต่อวัน การจัดเก็บขยะจะใช้รถบรรทุกแบบอัดท้าย จำนวน 1 คัน ซึ่งสามารถจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้ เพียงวันละ 3.5 ตันต่อวัน โดยขยะที่ตกค้างจะเป็นประเภทเศษวัสดุที่เหลือใช้จากบ้านเรือนและ ร้านค้า ขยะที่จัดเก็บได้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นจะนำไปทิ้งที่บ่อฝังกลบขององค์การ ขบบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา การจัดเก็บได้แค่วันละ 1 เที่ยว เพราะบ่อฝังกลบมีระยะเวลาในการเปิด-ปิดทำการ โดยเริ่มเปิดเวล 8.30 น. และปิดเวลา 16.30 น. เป็นเหตุให้มีขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตกค้าง

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตชินมีโครงการรณรงค์การคัดแยกขยะ จัดอบรมให้ความรู้กับผู้นำผู้นำในหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์โครงการ จัดทำแผ่นพับ แผ่นป้ายให้ความรู้กับ ประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวรัตน์ อินทรโชติ. (2560). ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต พบว่า เทศบาลเมืองคูคตมีวิธีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย 3 ส่วนคือ การลดและคัดแยกขยะมูลฝอย การขนส่ง และการกำจัดขยะมูลฝอย พร้อมกับมีโครงการและกิจกรรม เช่นโครงการคูคตเมืองสะอาด เป็นโครงการที่สร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจในการในการลดปริมาณขยะ สร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ยั่งยืน โดยมีกิจกรรมการแปรรูปขยะเปียกปยุ่น้ำ กิจกรรมธนาคารชุมชน เป็นต้น โครงการจังหวัดสะอาด เป็นโครงการที่เน้นการลดขยะและคัดแยกขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดภายใต้หลักการ 3R

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตชิน มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. งบประมาณไม่เพียงพอ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตชินในใช้งบประมาณที่จัดสรร ขึ้นมา โดยเฉพาะ และไม่มีการเก็บค่าบริการจากประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอย จึงขาดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ การซ่อมบำรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา วิเศษธนา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชวรัตน์ อินทรโชติ. (2560). การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต จาก การวิจัยพบว่า เทศบาลเมืองคูคตมีจำนวนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เพียงพอต่อความ จำเป็น ทั้งในส่วนของการขยะ และถึงพักขยะเพื่อรองรับปริมาณขยะ

2. บุคลากรไม่เพียงพอ ในกรณีที่พนักงานลาหยุดทำให้พนักงานที่เหลือต้องรับภาระงานแทนทำให้ ต้องทำงานหนักขึ้น ส่งผลให้การจัดเก็บและขนขยะมูลฝอยไปจัดการเกิดความล่าช้า ไม่สามารถจัดเก็บได้ หมด เกิดขยะมูลฝอยตกค้างเป็นจำนวนมาก ประสิทธิภาพการทำงานลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัย วิชิต พลหลา (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พบว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ประสบปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอเช่นเดียวกัน

3. การจัดการขยะที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในขั้นตอนแรกก็คือการจัดเก็บขยะมูลฝอย ยังไม่มื การคัดแยกขยะมาตั้งแต่ต้นทาง และเมื่อจัดเก็บมาแล้วก็นำมาเทกองรวมกันเพื่อรอการกำจัดในขั้นตอน สุดท้าย ซึ่งในการนำขยะมาเทกองรวมกันไว้นั้น เป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดปัญหาและมลพิษต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ กลิ่นเหม็น การปนเปื้อนของน้ำจากการกองขยะรวมกันไว้นำมาซึ่งการปนเปื้อนใน ดิน และซึ่งลงปนเปื้อนกับแหล่งน้ำใต้ดิน ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางของกรมควบคุมมลพิษ (2565) ที่ได้ กำหนดหลักการจัดการขยะอย่างยั่งยืน คือ 1. การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด 2. การรวบรวมและ บำบัดขยะมูลฝอยเบื้องต้น และ 3. การกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย โดยวิธีการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การทำปุ๋ยหมัก การฝังกลบอย่างถูกต้อง

4. ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรในเรื่องการคัดแยกขยะ มีการนำขยะที่ไม่สามารถนำไป กำจัดได้มาทิ้งเช่น เศษคอนกรีต เศษอิฐ เศษวัสดุก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์ชำรุด ฯลฯ การนำขยะมูลฝอยกลับมา ใช้ประโยชน์ยังน้อย ประชาชนขาดความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะมูลฝอย สอดคล้องกับ งานวิจัยของปนัดดา วิเศษธนา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่าขาดความร่วมมือจากภาคประชาชนในการคัดแยกขยะ

5. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตชินยังไม่มืนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการจัดการขยะที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม ขาดการส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการในการจัดการขยะ การผลักดันนโยบายไปสู่การ ปฏิบัติยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางได้อย่างมี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิชิต พลหลา (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบกจิ กรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนซึ่งเป็นกลไกเพื่อลดขยะมูลฝอยชุมชน ณ แหล่งกำเนิด คัดแยก และ ใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย แต่ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นไม่ลดลง อาจเพราะว่ารูปแบบการจัด

กิจกรรมดังกล่าวยังไม่สามารถนำไปสู่การลดขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทางได้ หรือรูปแบบดังกล่าวยังไม่มี การขับเคลื่อนอย่างจริงจังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประชาชนในพื้นที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการ ดำเนินการ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคแนวทาง มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบริการในการเก็บ ขนส่ง และ กำจัดให้สอดคล้องกับค่าดำเนินการเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน หรือขอ จัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ ที่สามารถสนับสนุนได้ เพื่อนำงบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการให้ มีประสิทธิภาพ ให้บริการหรือตอบสนองต่อประชาชนในพื้นที่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิจิต พลหลา (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดเก็บค่าบริการเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของท้องถิ่นเนื่องจาก ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นจากการเก็บขนขยะมูลฝอยและการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง

2. เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ เพื่อลดภาระงานสำหรับพนักงานเก็บขยะ ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่ พนักงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณษา พาหาสิงห์ และ สัมพันธ์ พลภักดี (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิญูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอ พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น ได้มีการจัดอบรมเรื่องการคัด แยกขยะให้กับพนักงานเก็บขยะ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

3. ปรับเปลี่ยนวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยใหม่ทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ต้นทาง คือทำให้ ประชาชนมีการคัดแยกขยะเป็นประเภทต่างๆ และเมื่อมีการจัดเก็บขยะแล้วก็ต้องนำขยะที่ได้ไปจัดการตาม ขยะประเภทต่างๆ เช่น ขยะรีไซเคิลสามารถนำไปขายได้ ขยะเปียกก็นำไปทำเป็นปุ๋ยหรือใช้วิธีการฝังกลบ อย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล สอดคล้องกับแนวทางของกรมควบคุมมลพิษ (2565) ที่ได้กำหนดหลักการ จัดการขยะอย่างยั่งยืน คือ 1. การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด 2. การรวบรวมและบำบัดขยะมูลฝอย เบื้องต้น และ 3. การกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย โดยวิธีการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การทำปุ๋ยหมัก การฝังกลบอย่างถูกต้อง

4. ปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะโดยให้ความรู้ การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ ปัญหาขยะ รณรงค์ขอความร่วมมือจากประชาชนให้มีการคัดแยกขยะและนำขยะมาทิ้งบริเวณที่ทาง องค์การบริหารส่วน ตำบลเมืองขีดขินจัดเตรียมไว้ เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการตัดสินใจมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณษา พาหาสิงห์ และ สัมพันธ์ พลภักดี (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหาร จัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิญูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีในการทิ้งขยะให้เป็นที่ เป็นทาง และ ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา วิเศษจรณา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกาขยะมูลฝอยของสำนักงาน เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ปลูกฝังจิตสำนึกการคัดแยกขยะ เน้นการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการลดปริมาณขยะ

5. ออกนโยบายในการจัดการขยะให้เป็นรูปธรรมตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทางคือการกำจัดขยะให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิจิต พหลลา (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปว่า แนวทางนโยบายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ทั้งนี้ ยังขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น งบประมาณ บุคลากร ประชากร ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ควรปรับปรุงกฎหมาย หรือออกข้อบัญญัติในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอย มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ทำการสำรวจ จัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอย ได้แก่ ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่และลักษณะของขยะทั่วไป เพื่อจัดทำแผนการตัดแยกจากต้นทาง โดยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่และให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถอธิบายถึงเหตุผลและความจำเป็นในการตัดแยกขยะ วิธีการตัดแยกขยะ เช่น มีการตัดแยกประเภทขยะมูลฝอยร้อยละ 50 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นร้อยละ 10 จากปริมาณขยะในปัจจุบัน มีการเพิ่มเป้าหมายให้มากขึ้นในแต่ละปี

2. สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ผัก ผลไม้ มาทำเป็นปุ๋ย น้ำหมักอาหารสัตว์ หากลดปริมาณขยะย่อยสลายได้จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขินประหยัดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะลง เพราะขยะประเภทนี้มีน้ำหนักมาก ความชื้นสูง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค และสามารถชะลอการซ่อมบำรุงตัวถังรถเก็บขยะได้ เนื่องจากขยะประเภทนี้สามารถกักความร้อนตัวถังให้ผู้กร่อนได้ทำให้อายุการใช้งานสั้นลง

3. รวมกลุ่มกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในการจัดให้มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื่องจากกระบวนการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขินนั้นมีวิธีการจัดการที่ไม่ถูกต้องหลักวิชาการ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณโดยรอบ รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี และนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการบริหารงาน

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2565). แนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยแบบคาร์บอนต่ำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 18 มกราคม 2567, จาก <https://nakhonsawan.mnre.go.th/attachment/iu/download.php?WP=qUlcNktjpQygZKqCGWOghJstqTgcWatOpQugBKp5GQAgG2rDqYyc4Uux>
- กระทรวงพลังงาน, กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (ม.ป.ป.). ขยะ: สำคัญที่การจัดการเพื่อให้ได้ทั้งการกำจัดและพลังงาน. ค้นเมื่อ 29 มกราคม 2567, จาก <https://webkc.dede.go.th/testmax/node/2108>
- ชัยวิชิต พลหลา (2559). แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธัญวรัตน์ อินทรโชติ. (2560). การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปนัดดา วิเศษรจนา (2559). การจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. การศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. (2550, มิถุนายน 27). ราชกิจจานุเบกษา, 124(28ก), 1-5.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, พฤศจิกายน 17). ราชกิจจานุเบกษา, 114ก, 48.
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. (2560, มกราคม 15). ราชกิจจานุเบกษา, 134(5ก), 3.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, เมษายน 6). ราชกิจจานุเบกษา, 134(40ก), 1-90.
- รัฐสภา, สำนักวิชาการ. (ม.ป.ป.). การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย. ค้นเมื่อ 18 มกราคม 2567, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20231214140614.pdf
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2566). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วีณา พึ่งวิวัฒน์นิกุล. (2566). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- สุพรรณษา พาหาสิงห์ และ สัมพันธ์ พลภักดี. (2561). การบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห้ว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.